

podmorska istraživanja antičkog svijeta, no svijetska iskustva govore o istraživanjima koja se mogu vezati ne samo uz more nego i uz nalaze bilo kojeg vremena. Rezultati istraživanja podmorske arheologije nezaobilazni su argumenti svake historije pomorstva i navigacije, i materijalni ostaci mnogih kultura. Uvodni je članak napisao George F. Bass, jedan od najvećih autoriteta podmorske arheologije; dao je opći prikaz značaja podmorske kulturne baštine, osvrćući se i na mnoge pogrešne metode istraživanja i pravnu pozadinu ove discipline. Robert F. Marx upozorio je u svom prilogu na opasnost uništenja podvodnih lokaliteta zbog ljudskog djelovanja. Probleme podmorske arheologije, naročito one koji se odnose na nedostatak financija ovih vrlo skupih i složenih istraživanja, te praksu istraživanja s obzirom na administrativne i pravne norme, obradio je Petar Marsden. Kritički prikaz metoda konzervacije podmorskih nalaza, naročito onih od organskih materijala (koža, tekstil, organska vlakna, užad, kost, slonovača) dala je Victoria N. Jenssen. Članak je dopunjen vrlo iscrpnom bibliografijom radova na tu temu. O najnovijim rezultatima na području konzervacije drva izvijestio je David W. Grat-tan.

Slijede priloge o podvodnim arheološkim istraživanjima u Mombasi (Kenija), Zapadnoj Australiji, Koreji, Poljskoj i na Karibima. Koncept i projekt realizacije muzeja posvećenog brodu flo-

te Henry VIII, »Mary Rose« (»Mary Rose« Tudor Ship Museum) prikazao je Richard F. Harrison, dok o istraživanjima i metodi zaštite prvog sačuvanog rimskog broda nađenog kraj Marseilla, jakog rimskog centra, pišu Daniel Drocourt i Myriame Morel-Deladalle. Manji prikazi ovog broja Museuma odnose se na neke zbirke i raznovrsne nalaze. Između tih, najznačajniji je onaj koji govori o istraživanjima u rijekama i jezerima začetnika tog tipa rada, Ulricha Ruoffa iz Švicarske.

V. Z.

KONZERVATORSKI BILTEN Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture Split, br. 1—4, 1983.

Novi rezultati stručno-znanstvenih istraživanja iz oblasti tzv. društvenih nauka, a napose oni iz umjetnosti, arhitekture, arheologije, etnologije, historije itd., ne baš često dožive kompletnu znanstvenu obradu, a još rjeđe postaju pristupačni široj javnosti. Informacije tog tipa najčešće ostaju pohranjene u izvještajima o radu ili projektima.

Mjesta za publiciranje znanstvenih radova čini se da ima u mnogim publikacijama (razni zbornici, godišnjaci, periodika); u stvari ima ga malo zbog ne-

regularnog izlaženja, nedovoljno principijelne uređivačke politike, nedostataka »izdavačke ili publicističke kulture«, ili kompleksa problema koje bismo mogli tako nazvati. Prostora za brzu i informacijama nabitu poruku nema, osim u dnevnom tisku.

Utoliko je izdavanje izvještaja o radu u novom »Konzervatorskom biltenu« vredniji napor splitskog Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture. Svaki broj (a izašlo ih je od lipnja do studenog četiri) sastoji se od samo jedne teme, jednog izvještaja na jednom listu: br. 1, Rimsko naselje u Ublima; br. 2, Ranokršćanska crkva u Gatima; br. 3, Zavičajni muzej Lastova u osnivanju; br. 4, Sakralni sklop Sv. Ivana i Teodora u Bolu.

Bilten je pisan stilom koji može zadovoljiti osnovni interes stručnjaka, a razumljiv je široj javnosti — onoj napose na čijem teritoriju su se odvijala istraživanja. Bilo bi dobro u slijedećim brojevima, osim osnovnih podataka o nalazu i istraživanju, dati i informacije o imenima nosioca projekta. članova ekipe te roka trajanja rada. Grafičko i likovno oblikovanje Biltena, autora ing. arh. Gorana Nikšića, slijedi osnovnu ideju izvještaja: format A4, tekst štampan tehnikom offseta, sa stiliziranim crtežima i fotografijama. Ovaj Bilten jedinstven je po svojoj jasnoj i jednostavnoj koncepciji, i možemo poželjeti samo to da nastavi izlaziti slijedeći tempo rada Regionalnog zavoda.

V. Z.

Izbor iz domaćeg tiska — A Selection from Local Periodicals

Iz hemeroteke Muzejskog dokumentacionog centra

Branka Šulc

Muzejski dokumentacioni centar,
Zagreb

Izborom anotiranih bibliografskih jedinica obrađeno je razdoblje od siječnja do lipnja 1983. godine po slijedećoj muzeološkoj klasifikaciji ICOM-a: izložbe (1.519); zaštita kulturnih dobara (1.9); konferencije i sastanci (1.512); planiranje i programiranje (110); obnavljanje historijskih objekata (128.95); statistika koja se odnosi na muzeje i galerije (139); stalne izložbe (154.2); povremene izložbe (154.3); aktivnosti (općenito) (170.5); vanjske aktivnosti muzeja

(180); prodaja predmeta u organizaciji muzeja (183); povijest zbirki, galerija, muzeja (5); projekti za nove muzeje i izložbene prostore (5.); polemike, diskusije (2.2); publikacije (L5).

2.2

Škunca, Josip. Propuštena prilika. Zaključivši po izložbi u Galeriji primitivne umjetnosti, naša naiva postaje pastorče a prvi smo imali takav muzej u svijetu! — »Vjesnik«, Zagreb, 1983, (4.1), str. 7. Širi prikaz o obilježavanju osnutka i djelatnosti Galerije primitivne umjetnosti u Zagrebu s kritičkim osvrtom na preoskudnost izložbe priređene u povodu 30. godišnjice postojanja te Galerije i zanemarenoj poziciji Galerije koja se više ne nameće kao vrhunski arbitar u stvarima naivne umjetnosti.

183

Ž. H. Novogodišnje tržište kulture. »Vjesnik«, Zagreb, 1983, (5.1), str. 7. Akcijom prodajne izložbe umjetničkih predmeta osječka Galerija likovnih umjetnosti otpočela je uvođenje novih oblika suradnje s publikom.

139

Vukušić, B. Kakvi su prostorni kapaciteti zagrebačke kulture? Kvadratura razvoj znači. »Večernji list«, Zagreb, 1983 (5.1), str. 5, ilustr. Analizom stanja prostora i kadrova u OUR-ima za 1981. godinu, koju je proveo USIZ kulture grada Zagreba, najveći postotak sveukupnog prostora kulture u gradu Zagrebu imaju muzejsko-galerijske ustanove, a slijede ih kazališta i koncertne dvorane.

5.1

Titov muzej lovačkih trofeja i oružja. »Politika«, Beograd, 1983, (8.1), str. 11. Konačnim uređenjem Memorijalnog centra »Josip Broz Tito« preuređena je i lovačka kuća, brvnara, u krugu centra, kao lovački muzej s trofejima divljači (koju je drug Tito odstrtiljelo u domaćim i stranim lovištima), medaljama, plaketama, diplomama (kojima su ti trofeji nagrađivani) i oružjem.

180

M. Ž. U Narodnom muzeju u Beogradu. Uspeh »Otvorenog ateljea«. »Politika«, Beograd, 1983, (17.1), str. 14. U Narodnom muzeju se uz izložbu »Jan Torop i njegovi savremenici« održala i akcija popularizacije grafičke discipline u kojoj je sudjelovalo 8 grafcara iz Beograda koji su neposredno pred posjetiocima otiskivali grafičke listove. Ovo je još jedna od novih akcija Narodnog muzeja nakon otvaranja Kabineta grafike.

1.9

E. C. Akcije Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu. Spomenike štittimo svi. »Večernji list«, Zagreb, 1983, (25.1), str. 8, ilustr.

Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu inicirao je sastanak s povjerenicima zaštite spomenika, tzv. počasnim konzervatorima na području općina na kojem Zavod djeluje. Tako se počinje realizirati ideja o konzervatorima amaterima, koji će ubuduće brinuti o spomeničkoj baštini na području na kojem žive surađujući pri tom sa stručnjacima Zavoda.

1.512

c. Susret etnologa Hrvatske. »Večernji list«, Zagreb, 1983, (28.1), str. 5. Kratka informacija o stručnom sastanku Hrvatskog etnološkog društva na temu Razvoj etnologije u Hrvatskoj od 1945. do 1982. godine.

154.3

Kusin, Vesna. Riznica. Sve blago iz devet stoljeća. »Vjesnik«, Zagreb, 1983, (5.2), str. 10 i 11, ilustr. Opširan prikaz o izložbi Riznica zagrebačke katedrale koja će biti postavljena u Muzejskom prostoru u Zagrebu, a prezentirat će kontinuitet zlatarske i tekstilne djelatnosti te mnogih vrijednih djela pisane riječi domaćih i stranih autora na ovom tlu.

154.2

Cvetkova, Elena. Izvanredna postava srednjeg vijeka u Arheološkom muzeju u Zagrebu. Vremeplov iz naših prostora. Stalni postav u Arheološkom muzeju u Zagrebu označava novo poglavlje u životu te ustanove. »Večernji list«, Zagreb, 1983, (5. i 6.2), str. 11, ilustr.

Prikaz novoga stalnog postava srednjega vijeka u Arheološkom muzeju Zagreba i razgovor s autorima toga postava.

1.9

Cvetkova, E. Djelatna proslava. »Večernji list«, Zagreb, 1983, (8.2), str. 9. Informacija o programu proslave Dana zaštite spomenika kulture Jugoslavije koja se obilježava 20. veljače i na području zagrebačke regije.

5

Ungaro, Draga. Meštrovicu u počast. »Vjesnik«, Zagreb, 1983, (8.2), str. 6, ilustr. Nizom društvenih, stručnih i znanstvenih akcija ove će se godine obilježiti stota obljetnica rođenja Ivana Meštrovica. Prikaz programa ove proslave i rada Odbora za obilježavanje ovog važnog datuma u našoj umjetnosti koji je osnovan pri Republičkom komitetu za prosvjetu, kulturu, fizičku i tehničku kulturu u Zagrebu.

110

Ovčar, Drago. Muzeji. Povijest na tvorničkom pragu. »Vjesnik« (Sedam dana), Zagreb, 1983, (12.2), str. 8 i 9, ilustr. Prikaz aktivnosti Muzeja Međimurja u Čakovcu koja je usmjerena novim oblicima povezivanja i suradnje s radnim organizacijama na području Čakovca, obnovi muzejske zgrade, zaštiti povijesne baštine i nizu pokretnih izložbi iz fundusa Muzeja.

5.1

j. Nove zbirke. Večernji list«, Zagreb, 1983, (15.2), str. 9.

Informacija o otvorenju stalne umjetničke zbirke postavljene u Osnovnoj školi »Jozhe Gorjup« u Kostanjevici na Krki.

5

M. Ž. Danas u Istorijskom muzeju Srbije. Proslava dve decenije rada. »Politika«, Beograd, 1983, (18.2), str. 11.

Svečana proslava obilježavanja 20. godišnjice rada Istorijskog muzeja Srbije u Beogradu bila je i prilika za podsticanje rješavanja preseljenja ovoga Muzeja u podobnije prostore budući da od osnutka djeluje u privremenim prostorijama.

154.2

Šulc, Branka. Muzeji. Dokumenti povijesti. »Vjesnik«, Zagreb, 1983, (21.2), str. 5. Prikaz koncepcije novog stalnog postava iz zbirke srednjeg vijeka u Arheološkom muzeju Zagreba i muzeološke interpretacije građe.

1.519

Bošnjak, Zoran. Zabilježeno u New Yorku. Najveća putujuća izložba. »Vjesnik«, Zagreb, 1983, (22.2), str. 7.

U Muzeju Metropolitan u New Yorku otvorena je izložba »Vatikanska zbirka: papinstvo i umjetnost«, koje su eksponati i stigli iz vatikanske riznice u Rimu. S 237 djela pokazuje se presjek kroz 25 stoljeća umjetnosti, a ocjenjuje se najvećom putujućom izložbom u povijesti.

154.3

Mirković, Vojko. Akcije. Primjeri i poticaji. Vjesnik, Zagreb, 1983. (23.2), str. 7.

Izložbom u Vojnopomorskom muzeju u Splitu Dan zaštite spomenika kulture obilježen je prigodnom izložbom koju su postavili Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture Splita, gradski muzeji, galerije, biblioteke, arhivi, neke projektne zajednice ili društva koja se bave prošlostju Splita, ukupno 17 sudionika.

2.2

Tomić, Zvonko. Zbirke. Novi život staro ostavštini. »Vjesnik« (Sedam dana), Zagreb, 1983, (5.3), str. 11 i 12, ilustr. Opširniji prikaz o vrijednoj zbirci i kući Ivane Brlić Mažuranić u Slavskom Bro-

du, koju je obitelj Brlić dva i pol stoljeća prikupljala i čuvala a danas je praktički nedostupna javnosti.

180

Kuštre, A. Inicijative. »Art-kino« objeručke. »Slobodna Dalmacija«, Split, 1983, (5.3), str. 6.

Muzej narodne revolucije Splita je u okviru svojeg programa novih kulturnih sadržaja u okviru muzejske djelatnosti otpočeo i s akcijom »artkina« u vlastitim prostorima. U prostorijama Muzeja otpočelo se prikazivanjem filmova koji svojim umjetničkim vrijednostima i širim implikacijama referiraju o nekim značajnim društvenim pitanjima i problemima.

139

Zlobec, Marijan. Poudarek domaćemu izročilu. Narodno galerijo je lani obiskalo 94.259 gostov. »Delo«, Ljubljana, 1983, (17.3), str. 6.

Prikaz djelatnosti Narodne galerije u Ljubljani, plan za slijedeću godinu te o vodstvima i posjeti stalnom postavu i povremenim izložbama.

110

Kusin, Vesna. U susret izložbi »Riznica zagrebačke katedrale«. Očekuje se masovan posjet. »Vjesnik«, Zagreb, 1983, (25.3), str. 5, ilustr.

Pregled propagandne akcije vezane uz izložbu i planiranih popratnih manifestacija koje će pratiti izložbu (filmovi, predavanja i dr.).

154.3

Kusin, Vesna. U susretu izložbi iz riznice Zagrebačke katedrale. U savršenom skladu s prostorom. Vitrine je dizajnirao arh. Bernardo Bernardi i namijenjene su stalnoj opremi Muzejskog prostora na Jezuitskom trgu. »Vjesnik«, Zagreb, 1983, (25.3), str. 5, ilustr.

Pregled koncepcije postava izložaka na izložbi Riznica zagrebačke katedrale i problema s dizajniranjem vitrina za tu namjenu.

110

Gazde, S. Žive poruke revolucije. Aktivnost spitskog Muzeja narodne revolucije u žiži interesa javnosti-Djelatnost koja razbija tradicionalne predodžbe o muzejima. O tome je s našom suradnicom razgovarao Tonči Šitin, direktor Muzeja. »Slobodna Dalmacija«, Split, 1983, (26.3), str. 5, ilustr. Suvremenom muzejskom koncepcijom Muzej revolucije u Splitu uspijeva nizom inovacija približiti muzej široj javnosti. Uz stalnu muzejsku postavu, organiziraju se brojne studijske povremene izložbe, javne tribine; unutar Muzeja djeluje i politička škola, uključuje se u proces slobodne razmjene rada i dr.

154.3

E. C. Danas se otvara »Riznica zagrebačke katedrale«. Devet stoljeća baštine. »Večernji list«, Zagreb, 1983, (30.3), str. 5, ilustr.

Otvaranjem izložbe najšira publika će moći vidjeti i upoznati vrijednosti riznice stvarane od osnutka u 11. stoljeću do naših dana, što je značajan trenutak afirmacije vrijednosti tog jedinstvenog spomenika kulture grada Zagreba.

128.95

Tanjug. Bitoljska kasarna postaje muzej. »Politika«, Beograd, 1983, (29.3), str. 11. Narodni muzej u Bitolju otpočet će tokom 1983. godine adaptacijom nekadašnje kasarne u Muzej. Po završetku radova bit će pripremljene tri stalne muzejske izložbe.

110

Šigir, Mirjana. Inicijative. Ne samo prodavaonice. »Vjesnik«, Zagreb, 1983, (31.3), str. 6. Knjižare »Mladosti« i »Znanstvenu knjižaru« u Zagrebu karakteriziraju uz afirmiranje na animaciji knjiga i niz drugih kulturnih sadržaja, primjerice izložbena djelatnost u izložima i suradnja s gotovo svim muzejskim ustanovama u gradu.

5.1

Čikanović, Lj. Sednica Saveta Galerije umetnosti nesvrstanih zemalja »Josip Broz Tito«. Stalna susretanja. »Politika«, Beograd, 1983, (15.4), str. 10. Djelatnost galerije umjetnosti nesvrstanih zemalja u Titogradu postala je i programski dio aktivnosti nesvrstanih zemalja. Aktivnosti se razvijaju u tri smjera: izložbena, kulturna suradnja između Jugoslavije i nesvrstanih zemalja i u smislu najsvestranije aktivnosti u okviru naše ukupne međunarodne suradnje, kulture posebno. Savjet Galerije bit će internacionaliziran a formirat će se i Savjet Galerije od najeminentnijih stručnjaka iz Jugoslavije.

5

Nešić, T. Jubilej Muzeja u Nišu. Jedan od najbogatijih muzeja u Srbiji pre pola veka osnovali amateri, ljubitelji starina. »Politika«, Beograd, 1983, (29.4), str. 11. Pregled dosadašnje djelatnosti Narodnog muzeja u Nišu u povodu 50. godišnjice od osnutka. Danas je to naučna ustanova kompleksnog tipa koja u svom sastavu ima 12 zbirki te područne zbirke kao što su Čele-kula, Medijana, koncentracioni logor »Crveni krst«, a sudjeluje u arheološkim i drugim istraživanjima u čitavoj jugoistočnoj Srbiji.

170.5

Zlobec, Marijan. Skrb za slovensko izročilo. Dejavnost Narodnega muzeja u Ljubljani-Ureditev muzeja slovenske zgodovine, začetak s paleolitom- Lani 233.244 obiskovalcev. »Delo«, Ljubljana, 1983, (6.5), str. 6. Pregled djelatnosti Narodnega muzeja u Ljubljani, o istraživačkim i izložbenim projektima te suradnji s ostalim ljubljanskim muzejima.

1.512

Godnič, Stanka. Ljubiteljsko srećanje na Prevaljah. Ode delu in dediščini, tudi svabila. »Delo«, Ljubljana, 1983, (7.5), str. 19. Opširan prikaz drugog međunarodnog festivala industrijskog, umjetničkog i etnološkog filma održanog tokom svibnja na Prevaljah.

.L5

Švajcer, Oto. Novi katalog Strossmayerove galerije. »Vjesnik«, Zagreb, 1983, (12.5), str. 7. Prikaz novog, 13. po redu, kataloga Strossmayerove galerije u Zagrebu koji je izašao u redakciju Vinka Zlamalika, direktora ove institucije.

5.1

Vukojević, R. U znak sećanja na Titov boravak. Otvara se muzejska postava na Mliništima. »Politika«, Beograd, 1983, (18.5), str. 11. Odbor za obilježavanje istorijskih događaja na Mliništima donio je na svojoj sjednici odluku da se na Mliništima-spo- men kompleksu iz 2. svjetskog rata dopremi lokomotiva i vagoni koji su 1942. godine saobraćali od Jajca do Drvara. U vagone bit će smještena muzejska postavka partizanske željeznice a preuredit će se i nekadašnja stanična zgrada u kojoj će se nalaziti bogata povijesna građa o boravku druga Tita i događajima iz NOB-a u Bosanskoj krajini. Otvaranje ove zbirke je predviđeno za 1984. godinu.

180

S. G. Muzej narodne revolucije u povodu Međunarodnog dana muzeja. Doprinos povijesti. »Slobodna Dalmacija«, Split, 1983, (18.5), str. 5. Muzej narodne revolucije u Splitu obilježio je Međunarodni dan muzeja i izložbom predmeta i fotografija koji su sakupljeni u Muzeju od stvaranja 1980. godine do danas, koje su darovali i prodali građani Splita. Paralelno su se odvijale i brojne druge animacijske akcije Muzeja.

180

E. C. Danas i sutra Zagreb obilježava Međunarodni dan muzeja. Značajna središta kulture. »Večernji list«, Zagreb, 1983, (18.5), str. 5. Pregled programa obilježavanja Međunarodnog dana muzeja u Zagrebu kojeg je organizator Muzejski dokumentacioni centar.

180

Šigir, Mirjana. Uz Međunarodni dan muzeja. Otvaranje prema publici. »Vjesnik«, Zagreb, 1983, (18.5), str. 7, ilustr. Pregled ovogodišnjih animacijskih akcija i izložaba u povodu Međunarodnog dana muzeja u Zagrebu te rezultata prošlogodišnje akcije.

180

M. Š. Uz Međunarodni dan muzeja. Svega pomalo. »Vjesnik«, Zagreb, 1983, (19.5), str. 7. Informacija o odvijanju akcija u povodu Međunarodnog dana muzeja u Zagrebu.

180

S. G. Uz 18. svibanj, Međunarodni dan muzeja. Živost u muzeju. »Slobodna Dalmacija«, Split, 1983, (19.5), str. 5, ilustr. Potaknuti akcijom Muzeja narodne revolucije u Splitu-izložbom »akvizicije« u povodu Međunarodnog dana muzeja, građani Splita su Muzeju poklonili niz novih predmeta.

.L5

Lj. K. Iz tiska izašao reprezentativni vodič kroz muzeje i galerije. »Slobodna Dalmacija«, Split, 1983, (19.5), str. 5. Prvi turistički informator — vodič kroz splitske muzeje i galerije zajednički su pripremili Društvo prijatelja kulturne baštine, Turistički savez grada te SIZ za kulturu.

5

Forstnerič, France. Srebrni jubilej muzeja u Mariboru. »Delo«, Ljubljana, 1983, (28.5), str. 4. Muzej narodne osvoboditve iz Maribora obilježio je 25. godišnjicu od osnutka opsežnom izložbom — prikazom djelovanja Muzeja.

110

Kirigin, Branko. Prošlost je budućnost muzeja. »Slobodna Dalmacija«, Split, 1983, (28.5), str. 6, ilustr. Uvodna riječ koju je autor napisao održao na tematskoj sjednici splitskog SIZ-a za kulturu posvećenoj stanju u muzejima i galerijama Splita.

5.1

Mirković, Vojko. U povodu 30. obljetnice smrti velikog slikara. Osniva se Vidovičeva galerija. »Vjesnik«, Zagreb, 1983, (2.6), str. 7. Splitska općina namjerava urediti prostore broskog muzeja u palači Papalić a za muzej bi se preuredile neke okolne zgrade. U sklopu toga proširenja bile bi i prostorije Galerije Vidović koja bi djelovala u sklopu Muzeja grada Splita.

1.519

Tanjug. Od 2. februara 1985. do 1. avgusta 1986. godine. Jugoslavenska umetnost u SAD. »Politika«, Beograd, 1983, (15.6), str. 12. Na zasjedanju jugoslavensko američke radne grupe za kulturnu suradnju dvije zemlje, održanom u Washingtonu, pružena je podrška organizaciji i realizaciji reprezentativne jugoslavenske kulturne baštine koja će biti tokom 18 mjeseci izložena u pet gradova Sjeverne Amerike. Koordinator ove značajne izložbe s jugoslavenske strane je Narodni muzej iz Beograda.